અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૧૩/૨૦૦૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

==========

૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?

૨ રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?

૩ શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?

૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?

==========

ગુજરાત રાજ્ય....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

બાવાજી હસમુખગિરી ઈશ્વરગિરી ગોસ્વામી....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી વિનોદ એમ. ગમારા

==========

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર**

તારીખ : ૩૧/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૮ હેઠળની પ્રસ્તુત અપીલ, વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, સુરેન્દ્રનગર દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૮/૨૦૦૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૩.૪.૨૦૦૪ ના નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદા અને આદેશ સામે નિર્દેશિત છે, જેના દ્વારા, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે મૂળ આરોપી – હાલના સામાવાળાને ઈ.પી.કો. ની કલમ ૩૨૩, ૪૯૮–ક અને ૩૦૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાના આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકેલ છે.

૨. ફરિયાદ પક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે મૃતક ભાવનાબેનના લગ્ન આ બનાવના આશરે એક વર્ષ પહેલાં આરોપી સાથે થયા હતા. તેમના લગ્ન પછી, તેઓ તરણેતર ગામે રહેતા હતા. તેના લગ્નજીવન દરમિયાન, આરોપી તેના ચારિત્ર્ય પર શંકા કરતો હતો અને તે બાબતે તેને માનસિક અને શારીરિક ક્રૂરતાનો ભોગ બનાવવામાં આવી હતી. અગાઉની રાત્રે પણ, તેના ચારિત્ર્ય પર શંકા કરીને આરોપી દ્વારા તેની સાથે મારપીટ કરવામાં આવી હતી અને તેથી, અન્ય કોઈ

વિકલ્પ ન રહેતાં, તેણે તારીખ ૧૬.૫.૨૦૦૧ ના રોજ પોતાના પર કેરોસીન છાંટીને પોતાની જાતને આગ લગાવી આત્મહત્યા કરી લીધી હતી. ત્યારબાદ, તેને સિવિલ હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવી હતી, જ્યાં સારવાર દરમિયાન તેનું મૃત્યુ થયું હતું. તેથી, ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી. જરૂરી તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને ઘણા સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન, સામાવાળાની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને આખરે, વિદ્વાન જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, ચોટીલાની અદાલતમાં તેની સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ કેસ ફક્ત સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા જ ચલાવવાપાત્ર હોવાથી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે કેસ સેશન્સ કોર્ટને કમિટ કર્યો હતો, જેને સેશન્સ કેસ નં. ૮/૨૦૦૨ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો. સામાવાળા સામે કેસની સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.

૩. હાલના આરોપી સામે કેસ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે ૧૦ સાક્ષીઓને તપાસ્યા છે અને ૧૦ દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૪. કેસની સુનાવણીના અંતે, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી, અને ફરિયાદ પક્ષ તથા બચાવ પક્ષ તરફથી દલીલો સાંભળ્યા બાદ, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે તારીખ ૧૩.૪.૨૦૦૪ ના ચુકાદા

અને આદેશ દ્વારા સામાવાળાને તેની સામે મૂકવામાં આવેલા તમામ આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા.

૫. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ ઉપરોક્ત ચુકાદા અને આદેશથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને અપીલકર્તા રાજ્યે પ્રસ્તુત અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૬. વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો અને આદેશ કાયદાની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ છે; ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓને યોગ્ય રીતે ધ્યાને લીધા નથી અને કાયદાની જોગવાઈઓને જોતાં જ એ સ્થાપિત થાય છે કે ફરિયાદ પક્ષે હાલના સામાવાળા સામેના કથિત આરોપોના તમામ તત્વો સાબિત કર્યા છે. વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટે આ અદાલતનું ધ્યાન મૌખિક તેમજ સમગ્ર દસ્તાવેજી પુરાવાઓ તરફ પણ દોર્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે પ્રસ્તુત અપીલ મંજૂર થવાને પાત્ર છે.

૭. તેનાથી વિપરીત, વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિનોદ એમ. ગમારાએ રેકર્ડ પરના સમગ્ર પુરાવા તરફ આ અદાલતનું ધ્યાન દોર્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વિવાદાસ્પદ ચુકાદો અને આદેશ વાજબી અને યોગ્ય છે. વકીલ શ્રી ગમારાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે રેકર્ડ

પરના પુરાવાને જોતાં, એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં કોઈ ભૂલ કરી છે, અને તેથી, પ્રસ્તુત અપીલ રદ થવાને પાત્ર છે.

૮. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામે આ અદાલત દ્વારા અપીલની સુનાવણીનું સંચાલન અને નિયમન કરતાં સિદ્ધાંતો સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓમાં ખૂબ જ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવામાં આવ્યા છે. "એમ.એસ. નારાયણ મેનન ઉર્ફે મણિ વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય અને અન્ય", (૨૦૦૬) ૬ એસ.સી.સી. ૩૯ ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામેની અપીલમાં હાઇકોર્ટની સત્તાઓનું વર્ણન કર્યું છે. તે નિર્ણયના ફકરા ૫૪ માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે;

> "૫૪. કોઈપણ સંજોગોમાં હાઇકોર્ટે નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલ ગણીને અપીલ દાખલ કરી હતી, તે વાસ્તવમાં પુનરીક્ષણ (રીવિઝનલ) અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી રહી હતી. નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદા સામે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે પણ, હાઇકોર્ટે કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈતા હતા કે જ્યાં બે મંતવ્યો શક્ય હોય, ત્યાં અપીલ અદાલતે નીચેની અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં."

૯. વધુમાં, "ચંદ્રપ્પા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય", (૨૦૦૭) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૫ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબના સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે;

"૪૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયો પરથી, અમારા સુવિચારિત મંતવ્ય મુજબ, નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામેની અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ સંબંધિત નીચે મુજબના સામાન્ય સિદ્ધાંતો ઉદ્ભવે છે;

[૧] જે પુરાવા પર નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો આદેશ આધારિત છે તેની સમીક્ષા કરવાની, પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની અને પુનઃવિચારણા કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા અપીલ અદાલત પાસે છે.

[૨] ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ આવી સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ કે શરત મૂકતી નથી અને અપીલ અદાલત તેની સમક્ષના પુરાવા પરથી હકીકત અને કાયદા બંને પ્રશ્નો પર પોતાના તારણ પર પહોંચી શકે છે.

[૩] વિવિધ અભિવ્યક્તિઓ, જેમ કે, "મહત્વપૂર્ણ અને આકર્ષક કારણો", "સારા અને પર્યાપ્ત આધારો", "ખૂબ જ મજબૂત સંજોગો", "વિકૃત તારણો", "દેખીતી ભૂલો", વગેરેનો હેતુ નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની વિસ્તૃત સત્તાઓને ઘટાડવાનો નથી. આવા શબ્દપ્રયોગો પુરાવાની સમીક્ષા કરવાની અને પોતાના તારણ પર

પહોંચવાની અદાલતની સત્તાને ઘટાડવા કરતાં નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશમાં હસ્તક્ષેપ કરવા પ્રત્યે અપીલ અદાલતની અનિચ્છા પર ભાર મૂકવા માટે "ભાષાકીય અલંકાર" ના સ્વરૂપમાં વધુ છે.

[૪] જોકે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બમણી ધારણા રહેલી છે. પ્રથમ, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ તેને નિર્દોષતાની ધારણા ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી કોઈ વ્યક્તિ સક્ષમ અદાલત દ્વારા ગુનેગાર સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી તેને નિર્દોષ માનવામાં આવશે. બીજું, આરોપીએ પોતાનો નિર્દોષ છુટકારો મેળવ્યો હોવાથી, તેની નિર્દોષતાની ધારણા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ પુષ્ટ, પુનઃપુષ્ટ અને મજબૂત બને છે.

[૫] જો રેકર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં."

૧૦. આમ, એ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, જો રેકર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી મંતવ્યો / તારણો શક્ય હોય તો પણ, અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.

૧૧. વળી "ગોવા રાજ્ય વિરુદ્ધ સંજય ઠાકરાન અને અન્ય", (૨૦૦૭) ૩ એસ.સી.સી. ૭૫ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં પણ, સર્વોચ્ચ અદાલતે આવા કેસોમાં હાઇકોર્ટની સત્તાઓનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે. સદરહુ નિર્ણયના ફકરા ૧૬ માં, અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે;

> "૧૬. ઉપરોક્ત નિર્ણયો પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામેની અપીલમાં સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે અપીલ અદાલત સામાન્ય રીતે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશમાં ત્યાં સુધી હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં જ્યાં સુધી નીચલી અદાલતનો અભિગમ કોઈ સ્પષ્ટ ગેરકાયદેસરતાથી દૂષિત ન થયો હોય અને જે તારણ પર પહોંચ્યા છે તે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ દ્વારા પહોંચી શકાય તેવું ન હોય અને તેથી, તે નિર્ણયને વિકૃત ગણવામાં આવે. માત્ર બે મંતવ્યો શક્ય હોવાને કારણે, અપીલ અદાલત એવું મંતવ્ય અપનાવશે નહીં જે નીચેની અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ઉલટાવી દે. જોકે, જો અપીલ અદાલતનો એવો મત હોય કે નીચેની અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલ તારણ વિકૃત છે અને અદાલતે કાયદાની સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે અને રેકર્ડ પરના મહત્ત્વપૂર્ણ પુરાવાને અવગણ્યો છે, તો અપીલ અદાલત પાસે પુરાવાની સમીક્ષા કરવાની સત્તા છે. આવા સંજોગોમાં, આરોપી સામે જે ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે તે ગુનો આચરવામાં તે સંડોવાયેલો છે કે કેમ તે જાણવા માટે રેકર્ડ પર મુકાયેલી સામગ્રીના આધારે વાજબી નિર્ણય પર પહોંચવા માટે પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની ફરજ અપીલ અદાલત પર રહેલી છે."

૧૨. સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા "***ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ રામ વીર સિંહ અને અન્ય"***, ૨૦૦૭ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબલ્યુ. ૫૫૫૩ અને ***"ગિરજા પ્રસાદ (મૃતક) વારસદારો મારફત વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય"***, ૨૦૦૭ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબલ્યુ. ૫૫૮૯ ના કેસોમાં પણ આવો જ સિદ્ધાંત નિર્ધારિત કરવામાં

આવ્યો છે. આમ, નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામે આ અદાલત જે સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે, તે સુસ્થાપિત છે.

૧૩. ***"લુણા રામ વિરુદ્ધ ભૂપત સિંહ અને અન્ય"***, (૨૦૦૯) એસ.સી.સી. ૭૪૯ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા ૧૦ અને ૧૧ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે;

> "૧૦. હાઈકોર્ટે નોંધ્યું છે કે ફરિયાદ પક્ષનું કથન સ્પષ્ટપણે વિશ્વાસપાત્ર ન હતું. કહેવાતા કેટલાક પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓએ જણાવ્યું હતું કે મૃતકનું મૃત્યુ થયું કારણ કે એક આરોપી દ્વારા તેની ઘૂંટી મરડી નાખવામાં આવી હતી. અન્યોએ કહ્યું કે તેનું ગળું દબાવવામાં આવ્યું હતું. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો હતો કે ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષીઓને બસમાંથી બહાર ફેંકી દેવામાં આવ્યા હતા. પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર અને સાક્ષીઓની તપાસ કરનાર તબીબે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે બસ ચાલુ હાલતમાં હોય ત્યારે કોઈ વ્યક્તિને બસમાંથી બહાર ફેંકી દે તે શક્ય નથી.
>
> ૧૧. નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદા સામેની અપીલના માપદંડોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમે આ અપીલમાં હસ્તક્ષેપ કરવા પ્રેરાતા નથી. હાઈકોર્ટના મંતવ્યને વિકૃત કહી શકાય નહીં અને તે પુરાવા પર એક સંભવિત મંતવ્ય છે."

૧૪. તાજેતરના એક નિર્ણયમાં પણ, સર્વોચ્ચ અદાલતે ***"મૂક્કૈયા અને અન્ય વિરુદ્ધ રાજ્ય, પ્રતિનિધિ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, તમિલનાડુ"***, એ.આઈ.આર.

૨૦૧૩ એસ.સી. ૩૨૧ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં, ફકરા ૪ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૪. એ બાબત વિવાદમાં નથી કે ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદ પક્ષ અને બચાવ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરીને, આરોપીઓ સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોના સંબંધમાં તેમને નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા. રાજ્ય દ્વારા અપીલ કરવામાં આવતાં, હાઇકોર્ટે વિવાદાસ્પદ આદેશ દ્વારા સદરહુ નિર્ણયને ઉલટાવી દીધો અને આરોપીઓને ઇ.પી.કો. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતાં કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા અને આજીવન સખત કેદની સજા ફટકારી. અપીલકર્તાઓના વકીલે ખૂબ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હોવાથી કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશને દોષસિદ્ધિમાં ફેરવીને હાઇકોર્ટે તેના અધિકારક્ષેત્રનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે, ચાલો આપણે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં હાઇકોર્ટના વ્યાપ અને સત્તાનું વિશ્લેષણ કરીએ. આ અદાલતે શ્રેણીબદ્ધ નિર્ણયોમાં વારંવાર નિર્ધારિત કર્યું છે કે પ્રથમ અપીલ અદાલત તરીકે હાઇકોર્ટ, નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે પણ, સમગ્ર પુરાવાની ચકાસણી કરવા અને જો જરૂર પડે તો તેનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવા માટે હકદાર તેમજ બંધાયેલી પણ હતી, જોકે હસ્તક્ષેપ કરવાનું પસંદ કરતી વખતે માત્ર અદાલતને રેકર્ડ પરના પુરાવાના આધારે ગુના અંગે સંપૂર્ણ ખાતરી મળવી જોઈએ અને માત્ર એટલા માટે નહીં કે હાઇકોર્ટ માત્ર એક વધુ સંભવિત અથવા ભિન્ન મંતવ્ય લઈ શકતી હતી. ઉપરોક્ત સિવાય, જ્યાં અપીલની વિચારણાના વ્યાપ અને ઊંડાણની બાબત સંબંધિત છે, માત્ર એક દોષસિદ્ધિ સામેની હતી અથવા બીજી નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની હતી તે કારણસર અપીલ સાથે કામ કરવાના

અભિગમમાં કોઈ ભેદભાવ કે તફાવતોની કલ્પના કરવામાં આવી નથી. [જુઓ રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ સોહન લાલ અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૫ એસ.સી.સી. ૫૭૩]"

૧૫. એ પણ સુસ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ છે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાની અપીલોમાં, જ્યારે નીચેની અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો વાજબી અને યોગ્ય જણાય, ત્યારે અપીલ અદાલતે ચુકાદો ફરીથી લખવાની કે નવા કારણો આપવાની જરૂર નથી. આવો સિદ્ધાંત સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ***"કર્ણાટક રાજ્ય વિરુદ્ધ હેમારેડ્ડી"***, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૧, એસ.સી. ૧૪૧૭ ના કેસમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે;

"...આ અદાલતે ગિરિજા નંદિની દેવી વિરુદ્ધ બિગેન્દ્ર નંદિની ચૌધરી (૧૯૬૭) ૧ એસ.સી.આર. ૯૩:(એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ એસ.સી. ૧૧૨૪) માં અવલોકન કર્યું છે કે પુરાવા પર અપીલ અદાલતની એ ફરજ નથી કે તે પુરાવાનું વર્ણન પુનરાવર્તિત કરે અથવા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણોનો પુનરોચ્ચાર કરે, જે અદાલતના નિર્ણય સામે અપીલ થઈ છે તે અદાલતે આપેલા કારણો સાથે સામાન્ય સંમતિ દર્શાવવી સામાન્ય રીતે પૂરતી રહેશે."

૧૬. તાજેતરના એક નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે "***શિવશરણપ્પા અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય"***, જે.ટી. ૨૦૧૩ (૭) એસ.સી. ૬૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે;

"અપીલ અદાલત સમગ્ર પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવા સશક્ત છે, જોકે, અમુક અન્ય સિદ્ધાંતોનું પણ પાલન કરવાનું રહે છે અને એ ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના પરિણામે નિર્દોષતાની બમણી ધારણા થાય છે."

૧૭. આમ, જો અપીલ અદાલત નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો અને અભિપ્રાય સાથે સંમત થાય, તો પુરાવાની ચર્ચા કરવી જરૂરી નથી.

૧૮. મેં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદો અને આદેશ વાંચી જોયો છે. મેં ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને અપીલકર્તા–રાજ્ય તરફે વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટ અને સામાવાળા–આરોપી તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિનોદ એમ. ગમારા દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પણ ધ્યાને લીધી છે. સમગ્ર પુરાવા પરથી, એવું કહી શકાય નહીં કે આ કેસની હકીકતોમાં ઈ.પી.કો. ની કલમ ૩૨૩, ૪૯૮–ક અને ૩૦૬ ની જોગવાઈઓ લાગુ થઈ શકે. મરણોન્મુખ નિવેદન દર્શાવે છે કે સામાવાળા–પતિ અદાવત રાખતો હતો અને અનુભવતો હતો કે તેણીની પવિત્રતા શંકાસ્પદ હતી અને તે તકરારનું કારણ હતું. જોકે, સમગ્ર રેકર્ડ પરથી, એવું કહી શકાય નહીં કે ચુકાદામાં આટલી મોટી વિકૃતિ છે કારણ કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે પુરાવાનું અવલોકન કર્યું છે જ્યાં સસરા અને સાસુએ પણ ફરિયાદ

પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી, અને તેથી, માત્ર મરણોન્મુખ નિવેદનના આધારે ચુકાદાને ઉલટાવી દેવો આ અદાલત માટે યોગ્ય રહેશે નહીં. વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશમાં મને કોઈ એવી ખામી જણાતી નથી કે જેથી આ કેસમાં હસ્તક્ષેપ કરી શકાય. વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો ચુકાદો અને આદેશ વાજબી અને યોગ્ય છે. રેકર્ડ પરના પુરાવા આ અદાલતને વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે લીધેલા મંતવ્ય કરતાં ભિન્ન મંતવ્ય લેવાની મંજૂરી આપશે નહીં. પ્રસ્તુત અપીલમાં પણ, ટ્રાયલ કોર્ટના તારણનું ખંડન કરવા માટે કંઈપણ રજૂ કરવામાં આવ્યું નથી કે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. રેકર્ડ પરના પુરાવાને જોતાં પણ, સર્વોચ્ચ અદાલતના શ્રેણીબદ્ધ નિર્ણયો અને પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ મદન મોહન લાલ વર્મા, (૨૦૧૩) ૧૪ એસ.સી.સી. ૧૫૩ માં અહેવાલ થયેલ સર્વોચ્ચ અદાલતના તાજેતરના નિર્ણયને ધ્યાને લેતાં, વિદ્વાન એ.પી.પી. આરોપી સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો સાબિત કરવામાં અને વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે લીધેલા મંતવ્ય કરતાં ભિન્ન મંતવ્ય લેવા માટે આ અદાલતને પ્રેરી શક્યા નથી. આમ, પુરાવા પરથી જ એ સ્થાપિત થાય છે કે ફરિયાદ પક્ષ પોતાનો કેસ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરી શક્યો નથી.

૧૯. બાબતના ઉપરોક્ત પરિપ્રેક્ષ્યમાં, મારું એવું સુવિચારિત મંતવ્ય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ સામાવાળાને તેની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી. મને જણાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં

આવેલા તારણો એકદમ વાજબી અને યોગ્ય છે અને સદરહુ તારણો નોંધવામાં, તેના દ્વારા કોઈ ગેરકાયદેસરતા કે ખામી આચરવામાં આવી નથી. તેથી, હું નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો, અંતિમ નિષ્કર્ષ અને નિર્દોષ છોડી મૂકવાના પરિણામી આદેશ સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત છું અને તેથી તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે કોઈ કારણ જણાતું નથી.

૨૦. પરિણામે, પ્રસ્તુત અપીલ આથી રદ કરવામાં આવે છે. આર. એન્ડ પી. (રેકર્ડ અને પ્રોસીડિંગ્સ) ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવા. જામીન અને જામીનખત, જો કોઈ હોય તો, રદ થાય છે. જામીનદાર પણ, જો કોઈ આપેલ હોય તો, મુક્ત થાય છે.

સહી/–

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

મંડોરા

ડી.બી. મંડોરા

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========